

LBRIS

We know
books

Editor: *Vasile Burlui*

Redactor: *Oana Iacob*

Tehnoredactare & Coperti: *Ștefan Balan*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HEINE, HEINRICH

Rabinul din Bacharach / Heinrich Heine. - Iași : Cartea
Românească Educațional, 2021

ISBN 978-606-057-169-8

821.112.2

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional
Copyright © Editura Cartea Românească Educațional,
Iași – 2021
Adresa: IAȘI, Bd Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2 – 700124.
www.ecredu.ro

HEINRICH HEINE

RABINUL DIN BACHARACH

Traducere după original de ȘTEFAN ANTIM

 ECREDU

CUPRINS

Cuvânt înainte.....	5
CAPITOLUL I	9
CAPITOLUL II.....	28
CAPITOLUL III.....	55

Rabinul din Bacharach

— Fragment —

CAPITOLUL I

Mai jos de cantonul Rinului, unde malurile fluviului pierd înfățișarea lor zâmbitoare, unde dealurile și stâncile se ridică semețe, crestate de ruinele lor romantice și unde domnește măreția aspră' și, sălbatecă a naturii – acolo e pitulat, ca o grozavă amintire a trecutului, întunecatul, străvechiul orășel Bacharach.

Nu totdeauna au fost așa de mohorâte și de dărăpănate zidurile lui, azi cu catapultele știrbe și cu turnurile de gardă oarbe, prin crăpăturile cărora fluieră vântul iar vrăbiile își fac cuiburile. Pe aceste străzi sărace, urâte și noroioase care se zăresc prin poarta zdrențuită a cetății, n-a domnit totdeauna acea tăcere de pustietate, întreruptă doar de strigătele copiilor, de cicăliturile femeilor și de răgetul vacilor. Zidurile acestea au fost odinioară tari și mândre, iar pe străzile acestea a

palpitat odată viață tânără și slobodă, putere și strălucire, bucurie și durere, multă iubire și ură multă.

Bacharachul aparținuse odinioară acelor municipii fondate de Romani pe vremea dominației lor pe Rin. Locuitorii lui, deși au dus mai târziu o viață foarte zbu-ciurnă și au căzut apoi sub stăpânirea casei de Hohenstaufen și în cele din urmă sub cea de Wittelsbacher, au știut totuși, după pilda altor orașe renane, să-și păstreze o viață oarecum neatârnată.

Și aceasta datorită unirii dintre diferitele corporații, printre care cea a burgheziei patriciene și cea a meseriașilor – împărțită la rândul ei după bresle – se războiau între ele pentru întâietate.

Dacă în afară ele erau unite ca să lupte umăr la umăr împotriva rapacității nobilimii din vecinătate, apoi înăuntru erau totdeauna dezbinat din pricina intereselor opuse. De aceea domnea între ele puțină viață comună, multă neîncredere și dese izbucniri pătimașe, care nu o singură dată au fost împinse până la fapte. Reprezentantul seniorului, care locuia în castelul Sarek, se repezea de sus, mai aprig decât șoimul său, când era chemat și mai adesea când nu-l chema nimeni.

Clerul domnea aici în întuneric și prin întunecarea sufletelor.

O obște neputincioasă, slabă și lipsită de drepturile cetățenești o constituia aici mica și năpăstuita comunitate evreiască, așezată în Bacharach încă de pe vremea Romanilor și care mai târziu, pe vremea

marilor prigoniri ale evreilor, a avut de primit în sânul ei grupuri întregi de coreligionari.

Marea persecuție a Evreilor a început odată cu cruciadele și a bătuit cu mai multă tărie către mijlocul veacului al 14-lea, spre sfârșitul mării ciume. Ca orice nenorocire obștească, molima a fost pusă pe seama jidovilor, căci se pretindea că ei ar fi atras mânia Domnului pe pământ și ar fi otrăvit puțurile cu ajutorul leproșilor. Plebea ațâțată și îndeosebi horda zisă a *flagelanților*, – femei și bărbați pe jumătate goi, care pentru ispășirea păcatelor se biciuiau singuri, intonând un cântec religios nebunesc –, au străbătut ținutul Rinului și Germania de jos, omorând multe mii de Evrei, schinguind pe alții și botezând pe mulți cu de-a sila.

O altă învinuire, care a durat întregul veac de mijloc, până la începuturi secolului trecut, a fost neroada legendă că în preajma Paștelui Evreii fură copii de creștini, pe care îi străpung cu cuțitele, le iau sângele, pe care îl întrebuițează apoi în azime. Legenda aceasta, trecută în cronici și repetată din tată în fiu până la strănepoți, a costat pe evrei mult sânge și multe lacrimi.

Evreii, urâți din pricina religiei lor, a bogățiilor și mai cu seamă din pricina catastifului cu datorii, erau literalmente în mâinile dușmanilor lor în ajunul acelei sărbători, căci li se putea urzi prăpădul răspândind zvonul unui astfel de omor ritual, câteodată introducând chiar tainic în casa jidovului proscris, leșul unui astfel de copil. Plebea năvălea apoi acolo, năpustindu-se

asupra familiei în rugăciune. Se omora, se prada, se boțea silit – și mari minuni se arătau totdeauna după găsirea unui astfel de copil omorât, pe care Biserica îl canoniza în cele din urmă. Sfântul Werner e un astfel de mucenic și în cinstea lui s-a ridicat la Oberwesel acea minunată mănăstire, care constituie azi ruina cea mai frumoasă a Rinului și care te încântă cu măreția gotică a ferestrelor ei lungi, în arc ascuțit, cu coloanele ei semețe și cu sculpturile ei în piatră, când treci pe lângă dânsa pe-o zi senină de vară și nu-i cunoști obârșia. În cinstea acestui sfânt s-au mai ridicat pe Rin și alte trei biserici, și tot în cinstea lui au fost sugrumați și schingiuiți nenumărați evrei.

Aceasta s-a întâmplat în anul 1287. La Bacharach, unde s-a clădit una din cele trei biserici închinată sfântului Werner, s-a dezlănțuit asupra evreilor mult chin și multă înfricoșare. Dar vreme de două veacuri ei au fost scutiți de asemenea nebunie a furiei populare, deși și în acest răstimp fuseseră hărțuiri și amenințați.

Dar cu cât ura din afară îi încercuia mai mult, cu atât viața casnică devenea tot mai curată și mai caldă și cu atât mai adânc se înrădăcina în inimile evreilor din Bacharach frica Domnului și iubirea semenilor.

O pildă de om al lui Dumnezeu era rabi Abraham, bărbat deși încă tânăr, totuși ajuns la faimă mare până în depărtări, din pricina înaltei sale învățături. Născut în Bacharach, tatăl său care fusese, de asemenea, rabin acolo i-a poruncit cu limbă de moarte să urmeze aceiași chemare și să nu părăsească niciodată orașul decât la

caz de primejdie de moarte. Porunca aceasta și un dulap de cărți rare a fost de altfel tot ce i-a lăsat tatăl său care a dus o viață de sărăcie și de învățătură. Rabi Abraham era totuși om foarte bogat. Căsătorit cu unica fiică a unchiului său dinspre tată, un fost negustor de giuvaerice, a moștenit marele bogății ale acestuia.

Câțiva clevetitori din comunicate șopteau că lui Abraham i-ar fi plăcut mai mult zestrea decât fata. Dar femeile cunoșteau altfel pricina și știau să povestească cum rabinul a fost amoretat de Sara încă înainte de-a pleca în Spania și cum Sara a trebuit să-l aștepte șapte ani întregi până ce s-a înapoiat de-acolo, când a luat-o de nevastă împotriva voinței tatălui și numai cu învoirea fetei, căci orice evreu poate lua de nevastă legitimă o fată, dacă izbuteste să-i pună în deget un inel și să rostească în același timp cuvintele rituale: „Te iau de nevastă după legile lui Moise și Israel”.

La pomenirea cuvântului Spania, aceleași guri rele zâmbeau cu multe subînțelesuri, căci se răspândise vestea grozavă că deși rabinul învățase la Toledo legea Domnului cu multă râvnă, totuși ar fi trăit acolo după chipul creștinilor și și-ar fi însușit felul lumesc de a gândi al evreilor spanioli, care se găseau atunci pe-o extraordinar de înaltă treaptă culturală. Totuși, de la înapoierea lui din Spania, rabinul a dus o viață curată, evlavioasă, sfântă, iar cele dumnezeiești le-a ținut totdeauna până în cele mai mici amănunte și cu cea mai neîmblânzită râvnă. Postea în fiecare luni și joi; numai sâmbăta și sărbătorile gusta carne și bea vin. Ziua și-o

petrecea în rugăciuni și în învățătură, tălmăcind cuvântul dumnezeiesc în mijlocul învățăceilor săi, atrași la Bacharach de faima lui rabi Abraham; iar noaptea contempla stelele cerului sau ochii frumoasei Sara.

Căsnicia rabinului era fără copii. Totuși casa lui nu era lipsită de viață și mișcare. Marea sală a casei lui, așezată lângă sinagogă, stătea vecinic deschisă pentru întreaga comunitate. Aici se intra și se ieșea în voie; se făceau rugăciuni în grabă și se aflau noutățile zilei.

Aici se jucau copiii sâmbăta, în timp ce părinții lor se rugau la Sinagogă. Aici se adunau pentru nunți și înmormântări; aici se certau și se împăcau. Aici, cel degerat găsea o sobă caldă și cel flămânzit, o masă pusă. Afară de această lume străină, mai rotea în jurul rabinului o puzderie de rude, de frați și surori, cu nevestele, cu bărbații și cu copiii lor ca și unchii și mătușile comune lui și nevestei lui. Un întins clan familial, care socotea pe rabin drept cap al său. Toți aceștia frecventau zi și noapte casa rabinului iar de marile sărbători și mâncau acolo.

Astfel de mese aveau loc la rabin mai cu seamă de sărbătoarea Paștelui. O străveche și minunată sărbătoare, pe care o prăznuiesc și azi evreii din toată lumea în seara celei de a 14-a zi a lunii Nissen, sortită să nemurească vecinic liberarea lor din robia Egiptului. Îndată ce se înserează, stăpâna casei aprinde lumânări, întinde fața de masă; pune la mijlocul ei trei azime nedospite, le acoperă cu un șervet, iar pe acest locușor mai ridicat, așază trei farfurioare cu bucate simbolice

și anume: un ou, lăptuci, hrean, un os de miel și un amestec cafeniu de stafide, de scorțișoară și nuci.

La această masă se așază stăpânul casei cu toate rudele și oaspeții săi și le citește din minunata carte, care se cheamă Agada și al cărei conținut e un amestec straniu de spuse străbune, de povești minunate, de controverse, rugăciuni și cântece de sărbătoare. Se servește totodată o cină bogată, iar la anume pasagii cetirea e întreruptă și conmesenii gustă din mâncărurile simbolice și beau patru cupe de vin negru.

Melancolică și în același timp senină, tristă și săltăreață, tainică și profundă ca un basm străvechi este această sărbătoare pe aprinsul lumânărilor; iar tonul tradițional și trăgănat cu care stăpânul casei recită Agada, însoțit la intervale de corul celor de față, sună așa de nostalgic, de molcom, de tumultuos și de răscolitor în același timp, încât chiar acei evrei, care s-au lepădat de mult de credința părintească și au alergat în viață după plăceri străine și onoruri lumești, se simt mișcați până în adâncurile sufletului lor la auzul străvechilor și cunoscutelor melodii pascale.

În sala cea mare ședea acum rabi Abraham în mijlocul rudelor, învățăceilor și oaspeților săi. Începuseră prăznuirea Paștelui. Totul strălucea în casă mai curat și mai frumos ca de obicei. Pe masă era întinsă fața de mătase, bogat brodata în culori vii, iar ciucurii ei de aur atârnav grei până la pământ. Farfurioarele cu bucate simbolice luceau discret, iar cupele cu vin se ridicau zvelte, împodobite cu chipuri din sfintele cărți, cu

